

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Samlinger

til

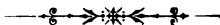
Jydsk Historie og Topografi.

~~~~~  
2. Række. I. Bind.  
~~~~~

Udgivet

af

det jydsk historisk-topografiske Selskab.

Aalborg.

Marinus M. Schultz's Forlag.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

1886—88.

Præstens Indtægter paa Hirtsholmen 1656.

Ved Vilhelm Bang.

Medens det i foranstaaende Artikel var Præsternes Indtægter i en Del af det sydlige Jylland, og da mest Kornindtægterne, der anførtes, skal her som en Sammenligning, eller maaske rettere Modsætning, meddeles hvad Præsterne havde at leve af paa Hirtsholmen, — et Kald, der nu i fem Aar har staaet ledigt af Mangel paa Ansøgere. Korn nævnes ikke, men har Præsten holdt meget af Fisk, har han kunnet faa sin Lyst styret. Hirtsholmen havde indtil 1638 været uden Kirke og uden Præst; de daarlige økonomiske Forhold, hvori den første Præst, Hr. Peder Andersen Knudstrup, befandt sig i 1646, ses af dette Tidsskrifts 7de Bind Side 248. Senere har det dog bedret sig noget, idet Beboerne 1656 gik ind paa at underholde deres Præst »hæderlig, sømmelig og nødtørftig«. At Efterkommerne efter de Mænd, der 1656 havde indgaaet denne Forpligtelse, gjentagne Gange søgte at slippe fri derfor, ses af Sognets Liber daticus, der har været mig laant, og hvori er indført en Afskrift af ovennævnte Forpligtelse, der lyder saaledes:

»Vi efterskrevne Jens Rasmussen, Peder Nielsen, Jens Suder etc., boende paa Hirtsholmen, liggende under Horns Herred, med menige Indbyggere sammesteds, efter vores gunstige og gudfrygtige Øvrighed, ærlig og velbyrdig Mand Christen Skeel til Hammelmose sin synderlige foregaaende gudelige Betænkning, samt med vores egen og alle Indvaaneres Bevilgning, Vidskab, fri Villie og Samtykke have vedtaget og ind-

gaaet, Mand efter Mand, for os og vore Efterkommere, mens Verden staaer, hæderligen, sømmeligen og nødtørfteligen, at forsørge og underholde vores Sognepræst og Sjælesørger der sammesteds, Mand efter Mand, der, Gud ved lovlig Kald, sammeledes vores gunstige og gudfrygtige Øvrigheds Samtykke, os tilforordnes, som for Gud og den christne Øvrighed forsvarelige være kan, og det paa efterfølgende Viis og Maade:

1. At forskaffe og forsyne ham en bekvem, sømmelig og skikkelig Residence eller Præstegaard at bo paa, og den aarlig ved Bygning, Hævd og Lige ved Magt holde uden Præstens Omkostning. — 2. Af hvert Par Ægtefolk, der haver deres Fiskeri-Brug og »Hantering« paa Landet, hvad enten de ere bosiddende eller ikke, skal gives aarligen 1 Rdlr., men hver Enke en halv Rdlr. — 3. Af hver Skude, som herfra Landet udsejler og igjen kommer kastendes Anker her for Hirtsholmen, skal gives ham hver Rejse 1 Rigsort, item af hver Jagt 1 Rigsm $\frac{1}{2}$, og hver Baad 1 $\frac{1}{2}$, hver Rejse de komme tilbage og sætte forangivne Sted. Iligemaade de af Landets Indbyggere, som fragte bort deres Skuder, Jagter og Baade til Andre, enten af Hirtsholmens Indbyggere eller Fremmede, at give Præsten forangivne Rettighed deraf, hvergang der gjøres Rejse med dem, og strax paa Timen forestille ham forberørte Pendinge, efterat Rejsen er gjort. — 4. Af hver Baad, som er fuldt Selskab og bruger Flynderfiskeri, skal gives ham 300 tørre Flyndere; item, hvor fire Mand findes paa een Baad, skal gives ham 200 tørre Flyndere. Sammeledes af hver Baad, der fisker Kuller, gives 20 Stkr. store og ydefærdige Kuller. Saa og Makrel-Fiskende, af hver Baad 2 Makrel hver Dag, saa tidt de fare ud at »dyrre«. Fremdeles af Torske-Fiskeriet ogsaa at give ham 2 Torsk af hver Baad. Herforuden de Fremmede, som fiske her under Landet, hvert Selskab at give ham 100 tørre Flyndere. — 5. Hans Flyndergarn at skaffe ham ud med Baadene, den ene Dag med en, den anden Dag med en anden Baad, uden hans Bekostning. — 6. De af Landsaatterne, der have Skuder, Jagter og Baade, at tage hans Fisk med sig til Marked, at sælge paa andre Steder, ham til Nytte, og nyde den samme Penge eller Værd, de sælge deres egen Fisk for, og det efter hvert Skibrums Capacité, Begreb og Beskaffenhed. — 7. At føre ham selv og hans Folk her fra Holmen over til Vend-

syssel og tilbage igjen uden Betaling. Det Samme er at forstaa om Mel, Malt, Gryn, Sild eller Brændefang, og alt andet Mere, som til hans Husholdning fornødent gjøres, iligemaade at føre over fra fast Land her til Holmen. — 8. Er ham af Øvrigheden forlovet at holde om Sommeren 2 Køer paa Græsningen. — 9. Naar Vrag strander, da ham lige saa god og forsvarlig Lod at gives, som en anden Mandsperson fanger. Item naar Noget bjerges for skibbrudne Folk, da at give ham i lige Maader sin Del og Part af Bjergelønnen, som en anden Mand bekommer. — 10. Til Offer paa hver af de høje Fester, navnlig Juledag, Paaskedag og Pintsedag, skal gives Præsten af hver Mandsperson en halv Rigsm&, af hver Kvindespersion 4 Skill.; unge Folk og Tjenestefolk give hver efter sin Vilkaar. Item skal og gives ham Offer af Brudfolk, Børn som døbes, samt Barselkvinder, og naar han i Ligbegængelse prædiker over vores Døde, da at betale ham derfor.

Forangivne Præsteløn, hvad Navn den have kan, skal Kirkeværgerne aarligen indkræve, saa Præsten derudover ej tager Skade i nogen Maader, saafremt de ej vil svare dertil for Øvrigheden og stande til Rette som vedbør.

Disse forberørte Artikler og Punkter at opfylde og fuldkomment fast uryggeligen og uforkrænkeligen at holde tilforpligter vi os med menige Almue sammesteds, Alle og Enhver, Ingen undtagen; sammeledes vore Efterkommere.

Dette til Vitterlighed og Bekræftelse have vi vore Hænder her underskrevet og Signeter hostrykte. Og herhos paa det Underdanigste og Ydmygste begjære af vores velbemeldte gunstige Øvrighed, saa og vores Herredsprovst, hæderlige og vellærde Mand Hr. Hans Eriksen i Mosbjerg, at de disse forangivne Artikler med os til ydermere Vitterlighed og Stadfæstelse ubesværgede ville underskrive. Skrevet paa Bangsbo Aø. 1656. <